

איתמר: אם חל להיות ראש חודש אדר בפרשת "ואתה תצוה", אמר רבי יצחק נפחא: קרו שיתא קרואין מ"ואתה תצוה" עד "כי תשא", דהיינו כל פרשת תצוה, וחד קרי מ"כי תשא" — עד "ועשית כיוור נחשת", שהיא קריאת פרשת שקלים.

אמר אביי: לא שפיר למעבד הכי, דאם כן, אמרי אינשי, שלא קראו כלל פרשת שקלים, אלא אוקומי הוא דקא מוקמי התם, דהיינו, א-2 שלא נסתיימה פרשת תצוה עד כאן. שהרי פרשת כי תשא היא המשך של פרשת תצוה, ולא יהא ניכר לאינשי דנקראת לשם פרשת שקלים.

אלא אמר אביי, הכי עבדינן: קרו שיתא קרואין מ"ואתה תצוה" עד סוף הפרשה, וממשיכין וקורין בפרשת כי תשא עד "ועשית כיוור נחשת", וחד תני [חוזר] וקרי שוב מ"כי תשא" עד "ועשית".

מיתביב: חל ראש חודש אדר להיות בפרשה הסמוכה לה לפרשת שקלים, בין שחל מלפניה, דהיינו בפרשת תצוה, ובין שחל מלאחריה, קורין אותה — את פרשת שקלים — וכופלין אותה.

איתמר: ראש חדש טבת שחל להיות בחול, אמר רבי יצחק: קרו תלתא קרואין בקריאה דראש חדש, וחד — קרי בחנוכה.

ורב דימי דמן חיפא אמר: קרו תלתא קרואין בחנוכה, וחד — בראש חודש.

אמר רבי מני: כוותיה דרבי יצחק נפחא מסתברא. דהא תדיר ושאינו תדיר — תדיר קודם, הלכך קורין שלשה קרואין בדראש חודש, דהא הוא תדיר יותר מחנוכה.¹⁵³

אמר רבי אבין: כוותיה דרב דימי מסתברא. דהא מי גרם לרביעי שיבא? ראש חדש! שהרי לולא היה ראש חודש, היו קוראין רק שלשה. הלכך, רביעי שבא מחמת ראש חודש — בעניינא דראש חדש בעי מיכרי.

מאי הוי עלה?

רב יוסף אמר: אין משגיחין בראש חודש לעשותו עיקר, אלא עיקר הקריאה בדחנוכה.

ורבה אמר: אין משגיחין בחנוכה, אלא עושין עיקר הקריאה בדראש חודש.

וחלבנתא: אין משגיחין בחנוכה, וראש חודש עיקר.¹⁵⁴

דחכא, דאין משגיחין בחנוכה, ותדיר ושאינו תדיר — תדיר קודם, וא"כ, ה"ה גבי ר"ח טבת. וכתב דאינו נראה, דדוקא גבי קריאה אמרינן הכי, משום דבאמת קורין את שתי הקריאות, והלכך דר"ח עיקר, דהוא תדיר, ואין משגיחין בדחנוכה. אבל הפטרה, הרי אין אומרינן אלא אחת, וכדאמרינן לקמן [ל' ע"ב]: "לסדר הפטרות הוא חוזר", והיינו, שמפסיקין הפטרה של סדר הפרשיות, ומפטיירין בד' פרשיות, וה"נ חכא. וא"כ, אדרבה, הרי גבי הפטרה מניחין

153. ועיי' בתוס' בשבת [כ"ג ע"ב, ד"ה הדר], שביארו אמאי לא אמרינן דפרסומי ניסא עדיף, כי היכי דאמרינן התם דנר חנוכה עדיף לקידוש היום. ועיי' בטורי אבן [ועיי' בשו"ת יהודה יעלה למהר"י אסאד [או"ח סי' ר"ג], שהאריך בזה].

154. התוס' ר"ד מביא, דנחלקו רבני צרפת הקדמונים, גבי ראש חודש טבת שחל להיות בשבת, אי מפטיירין בדראש חודש, או בדחנוכה. ואמרו, דמפטיירין בדר"ח, והיינו מכת פסק

הל להיות שבת שקלים בפרשת כי תשא עצמה, אמר רבי יצחק נפחא: קרו שיתא מן "ועשית" [דהיינו סוף הקריאה של פרשת שקלים] — עד תחילת פרשת "ויקהל", וחד קרי מתחילת "כי תשא" — עד "ועשית".

מתקיף לה אביי: השתא אמרי אינשי: למפרע הוא דקא קרי!

אלא אמר אביי, הכי קעבדינן: קרו שיתא קרואין מתחילת "כי תשא" — עד "ויקהל", וחד תני וקרי שוב מ"כי תשא" עד "ועשית" כיור נחשת".

תניא כוותיה דאביי: הל להיות בכי תשא עצמה, קורין אותה — וכופלין אותה, חזינן דקוראין פעמיים את פרשת שקלים, ודלא כרב יצחק נפחא, דאמר דאין קורין אותה שוב.

שנינו במשנתנו: הל להיות בתוך השבת — מקדימין לשבת שעברה.

איתמר: ראש חדש אדר שחל להיות בערב שבת, רב אמר: מקדימין לקרות פרשת שקלים בשבת שעברה.

ושמואל אמר: מאחרין לקרותה בשבת הסמוכה.

מאי טעמייהו:

רב אמר מקדימין — משום דאם בן, אם נאחר

והשתא, בשלמא לאביי — ניהא, דהכי הוא פירושא דברייתא: אם חל ראש חודש אדר להיות בפרשת תצוה הסמוכה לפרשת שקלים [דהיינו "כי תשא"], קורין אותה, את פרשת "כי תשא", לאחר שסיימו פרשת תצוה, וכופלין אותה, דהיינו, שקוראין שוב מתחילת "כי תשא".

אלא לרבי יצחק נפחא — קשיא, דהא הוא אמר דאין כופלין, אלא השביעי לבדו קורא בפרשת כי תשא!?

אמר לך רבי יצחק נפחא: ולאביי — מי ניהא? תינח היכא דחל ראש חודש בשבת שלפניה, דאז כופלין, וכדאמרן.

אלא היכא דחל לאחריה, דהיינו, לאחר פרשת שקלים, היכי משכחת לה דכופלין קריאתה?

אלא, מאי אית לך למימר — דהך דתניא "וכופלין אותה" — היינו דכופלה בשבתות, דהיינו, שקורין את פרשת שקלים בשתי שבתות, זו אחר זו. שבשבת ראשונה קראו פרשת כי תשא, ובשבת שלאחריה קורין שוב בפרשת "כי תשא" את פרשת שקלים.

הכא נמי, כשחל לפניה — כופלה בשבתות קאמר. לא שכופל קריאתה באותה שבת עצמה, אלא, שאף על פי שכבר קראו בשבת זו את פרשת שקלים, שהיא מפרשת כי תשא, קוראין שוב בשבת שלאחריה את פרשת כי תשא.

שהשביעי קרא בדחנוכה, קורא המפטיר בדחנוכה.

התדיר, ומפטירין מעין המאורע! ועוד, דלעולם המפטיר קורא מעין מה שקרא השביעי, וכאן

את הקריאה עד למחרת ראש חודש — בצרי להו [יפחתו] יומי שולחנות, שהרי צריכין לקרות פרשת שקלים שתי שבתות לפני הזמן שיושבין שולחנות במדינה, דהיינו ט"ו באדר [לשיטת רשב"ג לעיל כ"ט ע"ב], ואם נאחר הקריאה — יהיו פחות משבועיים עד ט"ו!

ושמואל דאמר מאחרין — אמר לך: סוף סוף, אי מיקלע ראש חודש בערב שבת, הא חמיסר באדר נמי — כמעלי שבתא [בערב שבת] מיקלע. ואם כן, שולחנות לא נפקי עד חד בשבא, שהרי בערב שבת לא ישבו מפני כבוד השבת, הלכך מאחרין לקרות למחרת ראש חודש, שהרי עדיין ישארו שתי שבתות עד שישבו שולחנות.

תנן: חל להיות בתוך השבת, מקדימין לשעבר, ומפסיקין לשבת אחרת.

מאי לאו — אפילו חל ראש חודש בערב שבת, וקתני דמקדימין לשעבר, וכרב!?

ודחינן: לא. אם חל בתוך השבת דוקא — אזי מקדימין, דבהא אם נאחר — ודאי בצרי יומי דשולחנות. אבל אם חל בערב שבת — איכא למימר דמאחרין.

תא שמע: איזו היא שבת ראשונה — כל שחל ראש חודש אדר להיות בתוכה, בתוך אותו שבוע, ואפילו אם חל ראש חודש בערב שבת.

מאי לאו, האי דקתני "אפילו בערב שבת" — דומיא ד"תוכה" הוא, מה כשחל ראש חודש בתוכה — מקדימין לקרות בשבת שלפניה, אף כשחל בערב שבת — מקדימין, וכרב!?

אמר שמואל: האי דקתני בהך ברייתא "בתוכה", היינו שחל ראש חודש בה — בשבת עצמה, דאז ודאי קורין באותה שבת. וקאמרה הברייתא דערב שבת — דומיא דתוכה, דהוא הדין אם חל בערב שבת, קורין בשבת שלאחריו — כאילו חל בשבת עצמה.

וכן תנא דבי שמואל בתוספתא את ברייתא זו: "כל שחל ראש חודש אדר להיות בה".

והאי פלוגתא דרב ושמואל — כפלוגתא דתנאי היא.

דתניא: מסרגין לשבתות, "מסרגין" — מלשון סירוגין. כלומר, מפסיקין בין השבתות, כשחל ראש חודש אדר בחול. שמקדימין לקרות פרשת שקלים בשבת שעברה, דאם לא כן, בצרי להו יומי שולחנות, ומפסיקין בשבת שאחריה מלקרות הפרשיות, ובשבת שלישית הסמוכה לפורים — קורין פרשת זכור, כדי לסמוך קריאת זכור לפורים. דברי רבי יהודה הנשיא.

רבי שמעון בן אלעזר אומר: אין מסרגין. ומפרש ואזיל:

אמר רבי שמעון בן אלעזר: אימתי אני אומר דאין מסרגין — בזמן שחל ראש חודש להיות בערב שבת, דהא בכי האי גוונא, כי נמי קרו פרשת שקלים בשבת שלאחר ראש חודש — לא בצרי להו יומי שולחנות, דהא לא יתבי עד לאחר השבת של ט"ו באדר, וכדאמר שמואל לעיל. להכי מאחרין ואין מסרגין.

אבל בזמן שחל ראש חודש להיות בתוך השבת [באמצע השבוע], על כרחך מקדימ,

וקורא פרשת שקלים **משבת שעברה**, אף על פי שהוא עדיין חודש שבט. דאי לא נקדים — בצרי להו יומי שלחנות.

והיינו פלוגתא דרב ושמואל, דתנא קמא דברייתא סבר, דאפילו אם חל ראש חודש אדר בערב שבת — מקדימין, וכרב. ורבי שמעון בן אלעזר סבר, דבכהאי גוונא — מאחרין, וכדשמואל.

שנינו במשנתינו: **בשניה זכור וכו'.**

איתמר: פורים שחל להיות בערב שבת. רב אמר: מקדימין לקרות פרשת זכור בשבת שלפני פורים.

ושמואל אמר: מאחרין לקרותה בשבת שלאחר פורים.

במאי קמיפליגי?

רב אמר מקדימין — כי היכי דלא תיקדום עשיה לזכירה. דאי אמרת מאחרין — הרי מקיימין קודם, בערב שבת, את עשיית הפורים, ובשבת שלאחר מכן — את הזכירה, דהיינו קריאת פרשת זכור.

ושמואל דאמר מאחרין — אמר לך: כיון דאיכא מוקפין דעבדי פורים בחמיסר, דהיינו בשבת, הרי במוקפין עשיה וזכירה — בהדי הדדי קא אתיין [בבת אחת באיין].

תנן: בשניה — זכור. וסלקא אדעתין, דארישא דמתניתין קאי, אראש חודש אדר שחל להיות בשבת. **והא כי מיקלע ריש ירחא בשבת — מיקלע פורים בערב שבת, וקתני**

דקרינן **בשניה** פרשת זכור, וכדרב דאמר דמקדימין!?

אמר רב פפא: לא ארישא קאי, אלא אסיפא. דקתני דאם חל ראש חודש בתוך השבוע, מקדימין לקרות שקלים לשעבר, ומפסיקין לשבת הבאה. **ומאי "בשניה" דקאמר — שניה להפסקה,** דהיינו, שבשבת שלאחר ההפסקה — קרינן זכור.

תא שמע: איזו היא שבת של פרשה שניה, דהיינו פרשת זכור — **כל שחל פורים להיות בתוכה** [לאחריה], **ואפילו חל פורים בערב שבת.**

מאי לאו, ערב שבת — דומיא דתוכה. מה אי חל פורים להיות בתוכה — ודאי דמקדימין, אף כשחל פורים בערב שבת — מקדימין, וכדרב!?

אמר שמואל: האי דקתני "שחל פורים להיות בתוכה", היינו בה, שחל פורים בשבת עצמה, דאז קורין פרשת זכור בו ביום. וקאמר הברייתא, דאפילו חל פורים בערב שבת — הוי כאילו חל למחר בשבת, וקורין הפרשה למחר, והיינו כשמואל.

וכן תנא דבי שמואל בהך ברייתא: "כל שחל פורים להיות בה".

חל פורים להיות בשבת עצמה¹⁵⁵, **אמר רב הונא:** לדברי הכל אין מקדימין, אלא קורין פרשת זכור בשבת של פורים. שהרי לא קדמה עשיה לזכירה, אלא בהדי הדדי קאתיין, וגבי מוקפין — קדמה זכירה לעשיה.

155. כתב רש"י לקמן [בעמוד ב'], דלמעשה לעולם לא מיקלע פורים בשבת, דאם כן, הוי

ורב נחמן אמר: עדיין היא מחלוקת, דאף בוז אמר רב דמקדימין, כדי שתקדום עשיה לזכירה דבני עיירות.

איתמר נמי דאף בהא פליג רב: אמר רבי חייא בר אבא, אמר רבי אבא, אמר רב: פורים שחל להיות בשבת — מקדים וקורא בשבת שעברה פרשת זכור.

שנינו במשנתנו: בשלישית פרה אדומה וכו'.

תנו רבנן: איזו היא שבת שלישית — כל שסמוכה לפורים מאחריה, דהיינו, השבת שאחרי פורים.

איתמר, רבי חמא ברבי חנינא אמר: שבת הסמוכה לראש חודש ניסן — היא שבת שלישית שקורין בה פרשת פרה.

ולא פליגי. הא דאמרן דקרינן בשבת הסמוכה לראש חודש ניסן, היינו היכא דאיקלע ראש חודש ניסן בשבת, שלא הוצרכנו להקדים קריאת פרשת החודש לשבת שעברה, אלא קורין אותה בראש חודש עצמו. ובכהאי גוונא — הכי עדיף, לקרות פרשת פרה סמוך לניסן, כדי לסמוך אזהרת טמאים — לפסח.

ואילו הא דאמרן דקרינן בשבת שאחר פורים — היינו היכא דאיקלע ראש חודש ניסן באמצע שבת, דאז מקדימין לקרות פרשת החודש בשבת שקודם ראש חודש ניסן, ופרשת פרה — קורין בשבת שלפני כן, שהיא הסמוכה לפורים מאחריה.

שנינו במשנתנו: ברביעית — החדש הזה לכם.

תנו רבנן: ראש חודש אדר שחל להיות בשבת — קורין בפרשת כי תשא, ומפטירין ביהוידע הכהן [בריייתא זו התפרשה לעיל לסירוגין, לרב כדאית ליה, ולשמואל כדאית ליה].

ואי זו היא שבת ראשונה — כל שחל ראש חודש אדר להיות בתוכה, דהיינו — לאחריה, ואפילו חל ראש חודש בערב שבת.

בשבת שניה קורין זכור, ומפטירין: "פקדתי".

ואי זו היא שבת שניה — כל שחל פורים להיות בתוכה, ואפילו בערב שבת.

בשבת שלישית — קורין פרשת פרה אדומה, ומפטירין: "וזרקתי עליכם".

ואי זו היא שבת שלישית — כל שסמוכה לפורים מאחריה.

ברביעית — קורין החדש הזה, ומפטירין: "כה אמר ה' אלקים בראשון באחד לחדש".

ואיזו היא שבת רביעית — כל שחל ראש ל-ב חודש ניסן להיות בתוכה, ואפילו בערב שבת.

ובהא אפילו שמואל מודה, דערב שבת

זה לא יתכן, דקיימא לן "לא בד"ו פסח", דהיינו, שלעולם לא יהא פסח בימים ב' ד' ו'.

ראש חודש אדר ביום ראשון, וראש חודש ניסן — ביום שני, ואם כן, יוצא פסח ביום שני, והרי